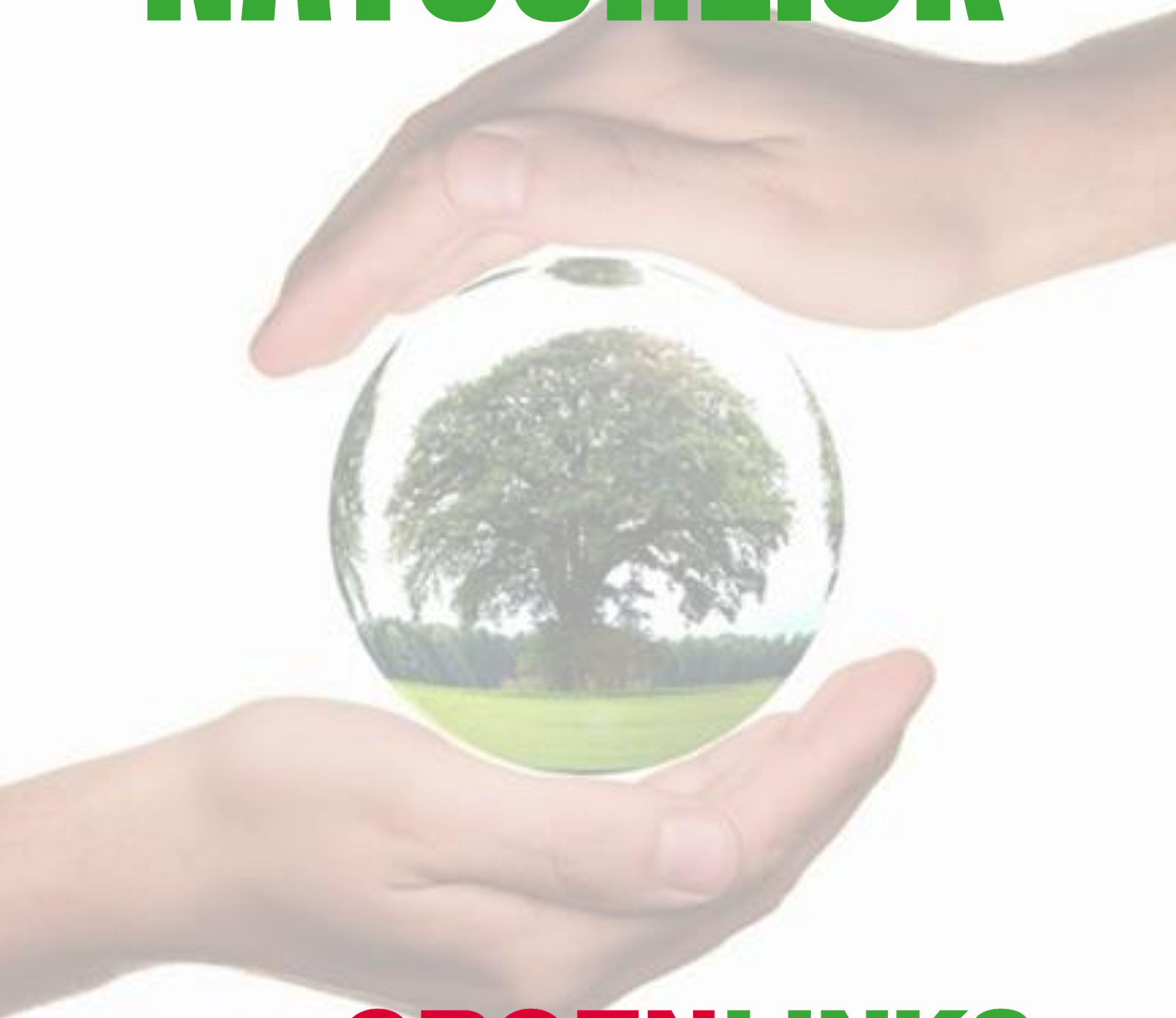

NATUURLIJK

GROENLINKS

BERGEN-NH

Verkiezingsprogramma 2022-2026

Voorwoord

Woensdag 16 maart 2022 kiezen inwoners welke partijen en personen de komende vier jaar hun belangen vertegenwoordigen in de gemeenteraad. Wij hopen dat u GroenLinks stemt, natuurlijk. Dit verkiezingsprogramma is geschreven om u te vertellen waar de GroenLinks-fractieleden voor staan.

Inspiratie voor dit programma hebben we opgedaan bij onze lokale leden. Gedurende de coronalockdown gaven enkele actieve GroenLinks-ers aan dat juist deze ongewone tijd hen inspireerde om na te denken over de toekomst. In groepjes zijn een aantal enthousiaste leden -op anderhalve meter- bij elkaar gaan zitten om te brainstormen over verschillende onderwerpen. De thema's zijn onder andere: toerisme, parkeren, kunst en cultuur, zorg, wonen, energietransitie en klimaat. Hun ideeën over zorgen voor elkaar, het behoud en versterken van onze onvervangbare natuur, zijn de afgelopen maanden gepubliceerd op onze website.

Hoewel we veel mooie ideeën hebben opgedaan, zijn we ons ook bewust dat na de verkiezingen we niet alle doelen en idealen in vier jaar zullen realiseren. We leven uiteraard in een gemeente waar verschillende politieke standpunten naast elkaar bestaan. Samen moeten we tot compromissen komen en trachten zoveel mogelijk GroenLinks standpunten in onze beslissingen mee te laten wegen. Zo moeten er woningen komen, maar zoveel mogelijk betaalbare woningen wat ons betreft. Andere bestuurlijke uitdagingen zijn de energietransitie, circulariteit, biodiversiteit en natuur-inclusief bouwen en ondernemen. Deze kunnen niet los gezien worden van het stikstofvraagstuk. Maar welk besluit er ook genomen moet worden, GroenLinks vindt dat alle inwoners het recht hebben om mee te doen. En niet alleen mee te denken! Of hun zegje te doen. Wij zijn de samenleving. Wij geven die samen vorm.

GroenLinks wil dat inwoners een duidelijke- en medebepalende stem hebben in wat hun leefomgeving raakt en verandert. Bouwplannen? Ons streven is dat omwonenden en toekomstige bewoners als eerste aan zet zijn en dan pas de gemeenteraad. De eigenaar van de grond kan daarna plannen uitwerken binnen de kaders en randvoorwaarden die door bewoners zijn ontwikkeld en door de raad vastgesteld.

Het perspectief van onze besluiten is altijd vanuit mensen, natuur, landschap en generaties na ons. Open en eerlijk zijn over besluiten en hoe die tot stand komen, is een principe waar GroenLinks niet van afwijkt. Doen wat je zegt en zeggen wat je doet, zal het vertrouwen in het bestuur van onze gemeente verbeteren.

Onze natuur, onze kunst en cultuur, bezielend en inspirerend, verdienen het beschermd te worden, gelijkwaardig te zijn aan onze economie, onze materiële voorzieningen. Tot slot staat GroenLinks voor een inclusieve samenleving waarin iedereen tot zijn recht komt.

Eerlijk, duurzaam en groen. Dat is GroenLinks Bergen, natuurlijk!

Namens de fractie

Solita Groen-Bruschke

Fractievoorzitter

Inhoud

Voorwoord	1
Klimaat	3
Energietransitie	4
Natuur	5
Mobiliteit	6
Wonen	7
Gezond	9
Zorg	10
Kunst en cultuur	11
Toerisme	12
Ambachtelijk	13
Landbouw	14
Onderwijs en ontwikkeling	15
Hoe gaat GroenLinks dit betalen?	16

Klimaat

In 2040 willen we in de gemeente Bergen energieneutraal zijn. Maar dat is voor GroenLinks niet genoeg. Wij willen vanaf nu 'Parijs proof' zijn. Dat betekent niet alleen overgaan op niet-fossiele brandstoffen maar ook heel actief werken aan minder CO2 uitstoot op andere terreinen. Hoe we dat gaan doen? Dat leest u onder de kopjes Energietransitie; Mobiliteit en Natuur. Maar eigenlijk is ons hele verkiezingsprogramma ermee doordeesemd. We willen klimaatneutraal bouwen; we zoeken naar vormen van toerisme die ecovriendelijk zijn en we geven de boeren in de gemeente mogelijkheden om naar natuurinclusieve en toekomstbestendige landbouw over te gaan met behoud van hetzelfde inkomsten niveau. Een klimaat robuuste samenleving, daar gaan we voor! Voor nu en voor onze kinderen en kleinkinderen. U toch ook?

Energietransitie

Op naar een CO2 vrij 2040!

GroenLinks wil dat energietransitie en energiebesparing voor iedereen bereikbaar is. Daarom zetten we in op een goed gevuld duurzaamheidsgemeentefonds, zodat de gemeente veel inwoners een lening kan aanbieden tegen een lage rente en met een lange looptijd voor het isoleren van hun woning, zonnepanelen of andere verduurzamingsmaatregelen. Voldoende kapitaal is immers een belangrijke eerste voorwaarde.

Niet iedereen weet de weg naar energiebesparende en duurzame maatregelen. Daarvoor zetten we in op keukentafelgesprekken tussen experts en inwoners. Met behulp van praktische adviezen en een financiële doorrekening kunnen inwoners weloverwogen keuzes maken voor betaalbare maatregelen. Geen energie armoede in onze gemeente!

Duurzame energie-opwekking

In de gemeente Bergen is er gelukkig een grote groep inwoners actief op het gebied van de energietransitie. De burgerenergie coöperatie BergenEnergie is daar het meest aansprekende voorbeeld van. Er zijn twee zonneweides gerealiseerd in acht jaar tijd. Dat is een begin. Maar als we als gemeente Bergen de doelen uit het Klimaatakkoord serieus nemen dan moeten we nog een stevig tandje bijzetten vindt GroenLinks. En dat kan!

We kunnen veel bereiken door inwoners op de juiste manier te betrekken bij het ontwikkelen van zonnepanelen collectieven op daken en op land. We moedigen burgerinitiatieven aan en ondersteunen ontwikkelprocessen. Als GroenLinks vinden we het belangrijk dat minimaal 51% van elk zonne- of windproject in de gemeente Bergen in handen is van inwoners. Op die manier kunnen inwoners meeprofiten van de opbrengst en kunnen we de energietransitie aantrekkelijk maken voor grote groepen mensen.

Actiepunten

- Inwoners worden gestimuleerd om duurzame energie op te wekken
- Energie besparen is voor iedereen te betalen door (gebouw gebonden) duurzaamheidsleningen
- We stimuleren zonne- en windprojecten door burgercollectieven
- 51% van de groene stroom van de gemeente Bergen wordt door burgers, lokale instellingen en bedrijven zelf opgewekt op daken en door participatie in zonneparken of windturbines
- In 2030 is 75% van alle elektriciteit afkomstig uit duurzame bronnen
- Inwoners en omwonenden bepalen samen met initiatiefnemers waar en hoe zonneweides en windturbines mogen staan
- Inzetten op energiecoaches en buurtgenoten die hun burens laagdrempelig en vrijblijvend kunnen adviseren. Zo kunnen burenparken ontstaan, want samen met je burens verduurzamen dan wordt de energietransitie tastbaarder en leuker

Natuur

De gemeente heeft een enorme rijkdom aan groen en landschappelijke variatie. Beiden bieden veel mogelijkheden om het veranderende klimaat het hoofd te bieden en een bijdrage te leveren aan de beperking van CO₂ uitstoot en stikstof depositie.

Bomen maken een essentieel onderdeel uit van het tegengaan van verdroging van de aarde en hitte stress in de zomer en het wegspoelen van grond bij hevige regenval; daarnaast zijn het CO₂ verwerkers en helpen zo de CO₂ uitstoot te verminderen. Het is dus van groot belang de bomen in de kernen zorgvuldig te beheren en de aanplant van nieuwe bomen krachtig ter hand te nemen. GroenLinks heeft actief bijgedragen aan een ambitieus groenbeleidsplan, dat in december 2021 is vastgesteld. In de openbare ruimte willen we bermen stimuleren met een variatie aan inheemse planten en een terughoudend maaibeleid. Dit natuurlijke proces is minder aantrekkelijk voor het oog maar voor plantengroei en insecten toename wel een basisvoorwaarde. En juist daarom zijn we overtuigd van het belang van bermen met inheemse planten! Om wateroverlast tegen te gaan willen we met de stichting Steenbreek interactieve programma's met inwoners opzetten om het bewustzijn voor het belang van vergroening in particuliere tuinen te vergroten.

Voor het groene buitengebied vindt GroenLinks dat grootschalige kap van dennenbomen niet past. Wat GroenLinks voorstaat is zorgvuldigheid. Dat betekent voor de Schoorlse bossen dat we na het kappen van het Dr Van Steijnbos niet de geplande twee jaar nemen om te bezien of de kap vergroting van de biodiversiteit heeft opgeleverd voordat er verder wordt gegaan met de kap. Dat is veel te kort om resultaten te zien. GroenLinks wil 8 tot 10 jaar de tijd nemen om te kijken wat er gebeurt en of het gewenste resultaat wel bereikt wordt. Het uitdunnen van dennenbos en de aanplant van loofbomen zullen wij stimuleren.

In de duinzoom, van de Herenweg tot en met de Heereweg, bevindt zich het overloopgebied van duinbos naar polder. Met de toegenomen druk van woningbouw verdwijnen er veel bomen, en staan duinrellen en hagen onder druk. GroenLinks wil dit gebied beter beschermen zodat dit bijzondere overloopgebied behouden blijft en zo mogelijk versterkt wordt. Wij willen ook oude drooggevallen duinrellen weer operationeel maken om zo nieuw leven toe te voegen aan het oppervlaktewater in de binnenduintrand. Hiermee dragen we ook een steentje bij aan het voorkomen van onderlopende moestuinen in de duinen bij Egmond. Tot slot wil GroenLinks stimuleringsmaatregelen nemen voor boeren zodat weidevogel populaties weer terugkomen in het voorjaar. Als gemeente kunnen we daaraan bijdragen door meer waterrijke gebieden te creëren.

Actiepunten

- Hogere kwaliteit bomenbeheer in de kernen en vergroting van het bomenareaal met 2% per jaar tot 2032.
- Geen grootschalige kap van de Schoorlse bossen, maar maatwerk bosbeheer
- Strengere regels voor nieuw- en verbouw van woningen in de duinzoom ten bate van de bestaande diversiteit aan bomen, hagen en fauna in en rondom de duinzoom
- Bermen met inheemse plantengroei
- Stimulering van insectenpopulatie (in het bijzonder van vlinders en bijen)
- Vergroening van tuinen en 25% openbaar groen in nieuwbouwwijken en straten
- Meer wadi's, opvangbekkens water en herstel duinrellen
- Open cultuurhistorisch polderlandschap en oude bedijkingslandschap herkenbaar houden en behouden, voor mens en weidevogels.
- Aandacht voor behoud zeedorpenlandschap -lankies- in de duinen

Mobiliteit

GroenLinks zet het mobiliteitsbeleid in voor een beter klimaat en hoger niveau van welzijn en gezondheid. Mobiliteit staat bij ons voor meer biodiversiteit, minder verkeersslachtoffers en een leefbare openbare ruimte. Dat kan omdat de gemeente verantwoordelijk is voor: wegontwerpen voor voetgangers, fietsers en automobilisten, verkeersbesluiten neemt en handhaaft. De gemeente stelt parkeerbeleid vast, besluit waar laadpunten voor elektrische fietsen en auto's worden aangelegd en waar parkeergelegenheid voor fietsen en auto's moet komen.

Klimaat leefbaarheid en biodiversiteit

Om het klimaat minder te belasten en de diversiteit in de natuur te bevorderen, stimuleren wij fietsen en wandelen en ontmoedigen het gebruik van de auto. Verder wil Groen Links maximaal meewerken aan het faciliteren van parkeergelegenheid van deelauto's en gebruik van elektrische auto's. In de kernen heeft een leefbare openbare ruimte hogere prioriteit dan doorstroming van verkeer. Op zonnige dagen moet parkeergelegenheid beschikbaar zijn voor badgasten van buiten de kustdorpen. GroenLinks heeft liever grote geconcentreerde openbare parkeerplaatsen langs de randen van de kernen dan versnipperde parkeerplekken in het centrum waarnaar toeristen moeten zoeken. Grote openbare garages en parkeerplaatsen zijn veel effectiever omdat alle plaatsen voor alle gebruikers beschikbaar zijn. Ze verminderen zoekverkeer en de vrijkomende ruimte in de kernen kan benut worden om de kwaliteit van publieke ruimte te verbeteren en groener te maken.

Minder verkeersslachtoffers:

Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente alles te doen om het gemeentelijk verkeerssysteem zo veilig mogelijk te maken. Verkeersveiligheid is belangrijker dan snelheid. Daarom stelt GroenLinks voor een maximumsnelheid van 30 km/uur in de bebouwde kom regel wordt. Een weg met een maximumsnelheid van 50 km/uur met aparte fietspaden is de uitzondering.

Actiepunten

- Stimuleer fietsen en wandelen door wandel- en fietsroutes uit te breiden en verbeter bestaande routes.
- Stimuleer elektrisch rijden en gebruik van deelauto's
- Bij verkeerskundige ontwerpen staat verkeersveiligheid op één, ook als dat ten koste gaat van reistijd. Een maximumsnelheid van 30 km/uur is de norm in de kernen en 50 km/uur is de uitzondering.
- Indien er ruimte voor is krijgt iedere 50 km/uur-weg aparte fiets- en/of wandelpaden
- Verdeel de ruimte op de wegen gelijkwaardig voor autogebruikers, fietsers en voetgangers: maak voet- en fietspaden breder en de strook voor auto's smaller.
- Meer autovrije straten en pleinen in de dorpskernen

Wonen

Het recht op Huisvesting is een grondrecht en ook een mensenrecht! Wat GroenLinks betreft ligt de komende vier jaar de focus op wonen en niet op nog meer recreatiewoningen.

Van oudsher is onze gemeente een zeer geliefde verblijfs- en vestigingsplaats en er is veel vraag naar woningen. Het is de kunst een gezonde balans te vinden tussen de woningbehoefte en wat echt nodig is om onze dorpen leefbaar en aantrekkelijk te houden. Waar willen we bouwen? Voor wie en hoe willen we bouwen? En hoe doen we dat met respect en eerbied voor mens en natuur? Naast natuurlijke kwaliteiten als voldoende groen, water, schone lucht en ruimte vindt GroenLinks ook de sociale kwaliteiten van de leefomgeving van groot belang. Meer passende woningen vinden wij belangrijk, maar niet genoeg. Voor GroenLinks is ook de omgeving waarin die woningen staan van belang.

GroenLinks wil dat woningen in onze gemeente voor iedereen bereikbaar zijn. Ongeacht inkomen, levensfase of afkomst. We willen dat betaalbare woningen eerlijk worden bewoond en verdeeld. Als het nodig is, willen we -binnen de wettelijke mogelijkheden- woningzoekenden voorrang kunnen geven op woningen die bijzonder schaars zijn. In wijken waar de leefbaarheid aantoonbaar onder druk staat, wil GroenLinks onderzoeken hoe we een zelfbewoningsplicht en opkoopbescherming voor betaalbare én middeldure nieuwbouw koopwoningen kunnen bewerkstelligen.

Woon-zorg concepten en kleinschalige woongemeenschappen die ontmoeting stimuleren, versterken de 'sociale infrastructuur' in onze dorpen en kunnen dus op grote steun van GroenLinks rekenen. Inwoners moeten ook mee kunnen beslissen over kwesties die rechtstreeks hun leefomgeving raken. Bij nieuwe woningbouwplannen en bestemmingsplanwijzigingen willen we bijvoorbeeld dat eerst met de buurtbewoners wordt gesproken, voordat initiatiefnemers plannen indienen.

Er moet bij nieuwe woningbouwplannen ook ruimte zijn voor gebiedsinrichtingen die tegemoet komen aan de wensen vanuit de samenleving, zoals gemeenschappelijke beweeg- en moestuinen, en stralingsarme buitenruimte.

Nieuwbouw moet volgens het Bouwbesluit voldoen aan de BENG (Bijna Energie Neutrale Gebouwen) norm. Maar dat vinden we bij GroenLinks een te weinig ambitieus streven gezien de urgentie van het klimaatprobleem. Wij stimuleren de bouw van CO2 negatieve en energie positieve bouwwerken op grond die niet van de gemeente is en stellen dat als eis bij gemeentelijke aanbestedingstrajecten van bouwprojecten. Reductie van CO2 gaat hand in hand met reductie van stikstof depositie. Op deze manier kunnen we voor de huidige generaties mooie duurzame woningen bouwen en voor toekomstige een prachtige oase van biodiversiteit creëren!

Actiepunten:

- Het aandeel sociale huurwoningen willen we op hetzelfde niveau brengen als in andere gemeenten, namelijk op 29%.
- Nieuwbouwwoningen bouwen we in de kernen, in het buitengebied langs de kernen passen alleen kleinschalige lokale en sociale initiatieven
- GroenLinks wil ook dat er meer middeldure huurwoningen gerealiseerd worden. Om deze betaalbaar te houden gaan we onder andere in gesprek met de woningcorporatie en willen we deze opnemen in een verordening Middenhuur en de Huisvestingsverordening.
- Meer levensloopbestendige woningen in de nabijheid van centrumvoorzieningen.

- Woon (Zorg) concepten moedigen we aan en zullen een vast onderdeel zijn in elk nieuwbouwproject op gemeentegrond.
- GroenLinks wil dat ieder bouwproject -groot of klein- CO2 negatief en energiepositief is en daarnaast kansen creëert voor mens én dier! Nieuwe ontwikkelingen moeten optimaal aansluiten op de natuurlijke omgeving, qua ontwerp alsook de materiaalkeuzes. Natuur inclusief en circulair ontwikkelen, waarbij we focussen op biodiversiteit en klimaat adaptatie en het gebruik van biobased materialen, is voor Groen Links de norm. Bij nieuw-, her- en verbouw zal minimaal 20-25% van het bebouwingsperceel bestemd worden of blijven voor natuur/ openbaar groen.
- Elk ontwerp houdt rekening met bestaande bomen.
- GroenLinks wil een vereveningsfonds sociale woningbouw in het leven roepen
- GroenLinks wil leegstandsbeleid opstellen om kernen leefbaar en vitaal te houden.
- GroenLinks stimuleert duurzame mobiliteit bij nieuwe woningbouwprojecten. Denk daarbij aan de fiets, elektrisch rijden maar ook openbaar vervoer.
- GroenLinks wil ruim baan voor collectieve woonvormen die door toekomstige bewoners in eigen regie worden ontwikkeld en beheerd.
- Senioren die een grote eengezinswoning achterlaten willen we ontzorgen door bijvoorbeeld verhuiskosten te vergoeden.
- Daar waar dat de natuur niet schaadt, kan agrarische bebouwing (deels) omgezet worden in Wonen ten behoeve van kleinschalige woonvormen/ of woon-zorg concepten.
- Initiatieven zoals Duo wonen of kamers met aandacht juicht GroenLinks toe.
- GroenLinks wil dat de gemeente Bergen actief grondbeleid voert.
- Potentiële (particuliere) woningbouwlocaties kunnen gebruikt worden voor tijdelijke verplaatsbare/ modulaire flex-woningen voor spoed-zoekers.
- GroenLinks staat voor een inclusieve samenleving. Daarom willen we dat elke woonbehoefte een kans krijgt in onze gemeente. Behalve woon (zorg) concepten en collectieve woonvormen willen we ook aandacht voor elektromagnetische sensitieven wanneer de gemeente massaal 5G geïnstalleerd krijgt, door mee te denken over stralingsvrije (sociale) woningen.

Als u benieuwd bent hoe GroenLinks dit wil doen, verwijzen we graag naar het achterliggend document op onze website. Onze visie op wonen is geschreven door GroenLinks-leden met kennis van woningbouw, volkshuisvesting en innovatie. Zij hebben geput uit kansrijke ideeën en maatregelen die niet nieuw zijn maar veelal in andere gemeenten al worden toegepast.

Gezond

Coronacrisis leert ons hoe belangrijk aandacht voor volksgezondheid is. Enerzijds is duidelijk hoe kwetsbaar mensen met een ongezonde leefstijl zijn en anderzijds welke prijs we betalen door bezuiniging op instituties die zorgen voor het uitvoeren preventieve programma's. Echte gezondheidswinst boeken we vooral buiten het terrein van de gezondheidszorg.

Uit onderzoek blijkt dat voor onze gezondheid, een groene leefomgeving, schone lucht, gezond eten, een gezonde levensstijl, een zinvolle dagbesteding en sociale cohesie in de wijk bepalend zijn. Uiteindelijk heeft een gezonde levensstijl een positief effect op zorgconsumptie. Met als doel om te bevorderen dat mensen zowel fysiek en mentaal optimaal sociaal functioneren, wil GroenLinks Bergen de komende jaren preventieve gezondheidszorg centraal stellen. Wij denken aan onderwijs en scholing, aan een fatsoenlijk inkomen voor iedereen, aan betaalbare woningen, toegang tot goede zorg: ook voor mensen die minder zelfredzaam zijn.

Voor GroenLinks horen zorg en winst niet bij elkaar. Wij stellen samenwerking binnen de zorg en het sociaal domein voorop. Dit is niet alleen kosteneffectief maar levert ook een betere samenhang in het hulpaanbod. Om goede gezondheid voor zoveel mogelijk burgers te waarborgen en om de zorg betaalbaar te houden, steunt GL het nieuwe wetsvoorstel "domein-overstijgende samenwerking", waarbij gemeenten, zorgkantoren en zorgverzekeraars met elkaar moeten samenwerken.

In onze sterk vergrijsde gemeente Bergen wil GroenLinks meer aandacht voor kwetsbare en vaak alleenstaande ouderen. Doel is om hen meer actief te betrekken bij bestaande organisaties binnen het sociaal domein. Bestaande sportclubs moeten dan ook behouden blijven. GroenLinks wil dat bewegen ook in de openbare ruimte gestimuleerd wordt. Bewegen en sporten moet kleinschalig en laagdrempelig gefaciliteerd worden op diverse openbare plekken.

GroenLinks maakt zich ernstig zorgen over het (fysieke) welzijn van kinderen en jongeren door de beperkingen van Corona op hun sociale en sportieve leven. Om een gezonde leefstijl en welzijn in deze doelgroep te bevorderen en te behouden zetten we in op een brede aanpak geïnspireerd op het zogenaamde IJslandse model. Feitelijk stippelt de gemeente samen met onderwijs, sportverenigingen, buurthuizen, ondernemers, jongerenwerkers en de doelgroep zelf een gezond leefstijl programma uit, waarin aanbod is vanuit sport en bewegen, muziek, cultuur, maatschappij. Voor deze nieuwe manier van werken kunnen we inspiratie opdoen bij pilots van het IJslandse model die al in Nederland lopen.

Actiepunten:

- Ondersteuning voor inwoners die hard door Corona of toeslagenaffaire zijn geraakt
- Bijdragen aan een gemeente waar het gemeenschapsgevoel vooropstaat en alle mensen gebruik kunnen maken van de gemeenschappelijke voorzieningen
- Zichtbaar maken van "domein-overstijgende samenwerking" in het bevorderen van welzijn en het tegengaan van kansenongelijkheid in fysieke, sociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren
- Gezonde leefstijl promoten onder kinderen en jongeren door te investeren in leefstijl lessen op basisscholen en in monitoring en stimulering van kinderen en jongeren op het gebied van bewegen en gezonde voeding (geïnspireerd op IJslands model);
- investeren in laagdrempelig en gevarieerd sport en beweeg aanbod voor alle inwoners en specifiek gericht op probleemjongeren
- Eenzame ouderen actief betrekken bij de organisaties binnen het sociaal domein.
- Meer weerbestendige sportfaciliteiten in de openbare ruimte
- De gemeente Bergen wordt partner van Alliantie Nederland Rookvrij en begint met creëren van rookvrije zones in de openbare ruimten

Zorg

Sinds 2015 is de gemeente zelf verantwoordelijk voor taken op het gebied van zorg en werkgelegenheid. GroenLinks Bergen vindt dat sociale wijkteams voldoende slagkracht moeten houden en dat goede zorg voor iedereen toegankelijk moet zijn. Hiervoor willen we voldoende middelen en reserves beschikbaar houden. GroenLinks pleit voor het instellen van een adviesraad met zorg-professionals die snel kan adviseren bij ingewikkelde jeugdzorg-problematiek. Deze raad van professionals kunnen gevraagd advies uitbrengen aan het sociale wijkteam en/of inwoners met vraagstukken.

Regie van mensen over hun eigen leven moet centraal staan in de zorg. Wij vinden dat zorg breder moet zijn dan alleen het beter maken van de patiënt. De sociale teams zorgen ervoor dat er oog is voor alle problemen waar mensen mee te maken hebben: werk, inkomen, wonen, gezondheid en jeugdzorg. Toch is afgelopen jaren ingezet op meer samenwerking in de BUCH-regio, regio Alkmaar en zelfs nog breder, met name op het gebied van de Participatiewet en jeugdzorgtaken. Dit heeft vooral te maken met de toenemende complexiteit van problemen, waardoor gemeentelijke samenwerking onvermijdelijk is. Hoewel de afstand daardoor groter wordt, blijft GroenLinks zich inzetten voor de menselijke maat in de zorg.

GroenLinks Bergen vindt daarom ook dat mensen de mogelijkheid moeten blijven behouden om zelf zorg in te kopen met een persoonsgebonden budget. Mensen, die niet kunnen of willen terugvallen op familie of burens, laten wij niet in de steek. Ook willen wij dat de gemeente burgerinitiatieven ondersteunt die zelf hun zorg in de buurt willen organiseren, bijvoorbeeld door het oprichten van een lokale zorgcoöperatie. GroenLinks Bergen wil de mogelijkheid onderzoeken te experimenteren met een basisinkomen binnen onze gemeente. Het is een van de instrumenten die we hebben om er (preventief) voor te zorgen dat mensen minder stress, meer creativiteit, minder gezondheidsklachten, kortom meer welzijn ervaren.

GroenLinks Bergen maakt zich sterk voor de kansen van mensen met een arbeidsbeperking. We willen vrijwilligerswerk stimuleren wanneer dat in het teken van ontplooiingskansen staat en niet tot verdringing van reguliere arbeidsplaatsen leidt. Daarnaast wil GroenLinks dat in onze gemeente onderwijsprofessionals snel en gemakkelijk bij kleine zorgvragen van ouders/leerlingen kunnen helpen zodat kinderen niet thuis komen te zitten.

Actiepunten:

- Sociaalteams en inwoners kunnen bij ingewikkelde jeugdzorg-problematiek terugvallen op adviesraad van zorgprofessionals
- Menselijke maat voorop!
- Blijven zorgen voor voldoende slagkracht sociale wijkteams
- Mantelzorgondersteuner toevoegen aan de sociale wijkteams
- Goede monitoring van verleende zorg op effectiviteit
- Kleinschalige zorgbedrijven in de gemeente ondersteunen
- Laagdrempelige zorg in onderwijs

Kunst en cultuur

De gemeente Bergen staat van oudsher in brede kringen bekend als 'kunstenarsdorp'. Al sinds begin twintigste eeuw vestigen zich kunstenaars in het dorp en haar omgeving. De gemeente Bergen is echter ook in trek bij kapitaalkrachtige bewoners en daarmee verworpen tot een van de duurste gemeentes van Nederland. Dit heeft tot gevolg dat onroerend goed onbetaalbaar is; ook voor beginnende- en onafhankelijke kunstenaars. Huisvesting, werkplaatsen en ateliers zijn steeds moeilijker te vinden. Hoewel er nog veel kunstenaars in de gemeente wonen en werken, is hun diversiteit afgenomen. Dit roept vragen op over de aanspraak die Bergen maakt op de titel 'kunstenarsdorp'. Betreft dit het rijke verleden? Of vertelt het iets over het heden en de toekomst.

Cultuur- en kunstbeleid is bij uitstek een middel waarmee de gemeente de eigen identiteit van de lokale gemeenschap tot uitdrukking kan laten komen en versterken door culturele initiatieven te stimuleren en honoreren. GroenLinks vindt dat uitingen van kunst en cultuur niet alleen bijdragen aan het welzijn van bewoners, maar ook een economische factor van belang zijn. Van een kwalitatief sterk gemeentelijk kunstklimaat is sprake wanneer Bergen spraakmakende kunstenaars aantrekt die onafhankelijk kunnen werken in betaalbare ateliers of werkplaatsen.

In grote lijnen kan de gemeente vier voorzieningen voor kunst en cultuur ondersteunen: openbare voorzieningen zoals bibliotheken en muziekonderwijs, culturele organisaties zoals musea, educatieve instellingen en evenementen zoals festivals en podiumkunsten en door faciliteiten aan individuele kunstenaars te bieden zoals een gericht vestigingsbeleid en een toegankelijk makersloket.

Actiepunten

- Inzetten op een groter aantal en bredere diversiteit aan kunstenaars
- Ruimte creëren voor jongere en onafhankelijke kunstenaars. Voorbeelden zijn voormalige scholen en andere gemeentelijk onroerend goed in de diverse dorpskernen van de gemeente.
- Werk maken van een basisinkomen-pilot
- Steunen van bestaande en nieuwe publiek toegankelijke instellingen en evenementen zodat bewoners en bezoekers meer toegang hebben tot onafhankelijke vormen van kunst
- Beurzen beschikbaar stellen, of een campagne opzetten voor sponsoring, kunstenaars-in-residentie beurzen.
- Stimuleren van wandelingen/excursies voor verschillende leeftijdsgroepen; open dagen; evenementen en andere laagdrempelige openbare activiteiten die het rijke culturele verleden van de gemeente onder de aandacht blijven houden.

Toerisme

Toerisme is de motor van de Bergense economie: de voornaamste bron van inkomsten voor ondernemers, inwoners en museale en culturele instellingen. Het maakt onze gemeente een aantrekkelijke vestigingsplaats. De verschillende kernen trekken veel toeristen naar strand, duinen en bossen maar ook de dorpscentra en historische plaatsen. Onze gemeente heeft veel te bieden, zowel voor dagjesmensen als voor meerdaagse gasten. Die toeloop resulteert in ongeveer 1,5 miljoen overnachtingen en zal in de komende jaren alleen maar toenemen. Dat vraagt om sturing.

GroenLinks wil duurzame keuzes maken waarbij toerisme en leefbaarheid van de kernen in balans zijn. GroenLinks staat voor hoogwaardig toerisme dat door gerichte spreiding en kleinschalige accommodaties economische baten beter deelt over een groot deel van de inwoners. In 2030 is toerisme in Bergen CO₂-neutraal, plastic-vrij en zo goed als volledig circulair.

Het toerisme in de gemeente moet terug naar kleinschaligheid. De menselijke maat is het uitgangspunt bij nieuwe toeristische projecten. Geen hotels of wellnesscentra die het landschap domineren maar wel zomerhuis- en kamerverhuur, familiecampings, boerencampings, ecocampings en kleine, groene vakantieparken. De laatste jaren is het luxe segment rijkelijk bediend. Voor de toerist die graag kampeert is het steeds moeilijker om een plaats te vinden en met die trend wil GroenLinks breken.

Vrijkomende locaties in de dorpskernen zullen niet benut worden voor de recreatieve sector maar ingezet voor woningbouw ten gunste van doelgroepen die nu buiten de boot vallen (zoals: jonge starters en ouderen). Zo dragen we bij aan de leefbaarheid van onze kernen. De kleinschaligheid en herkenbaarheid van onze dorpskernen mag niet verder aangetast worden door toeristische ontwikkelingen. Inkomsten van toeristenbelasting wil GroenLinks benutten voor behoud en versterken van de natuur. Een groen verkeersplan voor dagjesmensen, zal de verbinding tussen toerisme en leefbaarheid verbeteren.

Actiepunten

- Het toerisme te vergroenen en te verduurzamen door de groei van commerciële bedrijven te remmen, zoveel mogelijk bewoners laten profiteren, toerisme meer spreiden door extra evenementen buiten het hoogseizoen;
- Ontwikkelaars en ondernemers in de recreatieve sector werken nauw samen om duurzaamheidsdoelen te realiseren;
- Geen toeristische hoogbouw;
- Toeristenbelasting benutten voor natuur;
- Bankjes en groen in de centra in plaats van parkeerplaatsen.
- Het toerisme in de gemeente gaat terug naar kleinschaligheid. De menselijke maat is het uitgangspunt bij nieuwe toeristische projecten;

Ambachtelijk

Ambachtelijke- en productiekleinbedrijven zijn belangrijke dragers van de economisch-maatschappelijke en cultureel-historische identiteit van onze kernen. Deze sector is een bonte verzameling van bedrijvigheid: van warme bakkers tot strandvissers, van kaas- tot instrumentenmakers. Het economisch belang van één-pitters tot bedrijfjes met maximaal negen werknemers is misschien niet opvallend maar hun bijdrage aan het sociale en economische klimaat van de verschillende kernen is aanmerkelijk en van groot toekomstig belang.

In een lokale samenleving die op weg is naar een duurzame en circulaire economie zijn ambachtelijke- en productie kleinbedrijven een belangrijk element in het vormgeven van zo'n economie. Zij hebben in meerdere opzichten een duurzame toekomstwaarde. De lijnen tussen productie/dienstverlener en afnemer zijn kort. Zo brengt de strandvisser zijn vis rechtstreeks naar de afnemer; de bakker zit om de hoek en de Sancti-Adelbertus biertjes komen van de brouwerij uit het dorp. Aan de lokale herkomst van grondstoffen van lokale producten wordt steeds meer waarde toegekend. Initiatieven zoals van een lokale boerin die succesrijk een melksalon runt van haar melkvee, laten zien dat die beweging al begonnen is. Die willen we als GroenLinks versterken. Een ander voordeel is dat naast de vermindering van CO2-uitstoot, korte ketens ook belevingswaarde opleveren. De afnemer ervaart de lokale herkomst vaak als een toegevoegde waarde. Tegelijkertijd brengt lokale herkomst een vergroting van het bewustzijn mee over de samenstelling van producten en welke processen eraan ten grondslag liggen. Productiekleinbedrijven en ambachten dragen bij aan het welzijn van mensen. Tot slot leert de ervaring dat productiekleinbedrijven en ambachten werkgelegenheid en opleidingskansen voor jongeren creëren.

Ondanks deze en vele andere positieve spin-offs is de financiële basis van ambachtelijke en andere kleinbedrijf beoefenaars niet optimaal. Om de toegevoegde waarde op onze economie wil GroenLinks de volgende actiepunten inzetten

Actiepunten

- Stimuleren stageplekken in de lokale ambachtelijke en productie kleinbedrijf sector
- Organiseren jaarmarkten waarin alle ambachten en kleinschalige productieondernemers, onder wie ook agrariërs, uit de kernen hun streekproducten kunnen aanbieden
- Ondersteuning uit cultuurfonds, waaruit kunstenaars en beoefenaars van 'oude' niet-rendabele ambachten financiële ondersteuning kunnen aanvragen voor kortlopende projecten
- Ontwikkelen fietsroutes langs 'oude' ambachten in de kernen

Landbouw

Het buitengebied is van grote schoonheid met een diversiteit aan natuur, landschappen en biedt uiteraard ook ruimte aan economische activiteiten. De natuurkwaliteit in onze regio staat echter onder druk met als risico dat we soorten en ecosystemen verliezen die van oudsher bij onze regio horen en ons landschap bepalen. De bedreigingen zijn ruimtelijke claims, klimaatverandering, gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen, kunstmest en het inrichten van percelen voor optimaal agrarisch gebruik. En natuurlijk de stikstofproblematiek: gezien het grote aandeel Natura 2000 in onze gemeente is stikstof aanpakken een uitdaging.

De landbouwsector in onze gemeente kent twee belangrijke takken; melkveehouderij en de bollenteelt. Het is grondgebonden landbouw die in potentie kan bijdragen aan meer landschappelijke kwaliteit en versterking van de biodiversiteit. In de voedselvisie van de provincie Noord-Holland, vastgesteld in februari 2021, is als doel gesteld dat in 2030 alle grondgebonden landbouw natuur-inclusief is. Dit is tevens vastgelegd in de provinciale omgevingsvisie. Het is voor GroenLinks echter belangrijk agrarische ondernemers een toekomstperspectief te bieden en de continuïteit van bedrijven te waarborgen.

Wat GroenLinks betreft blijft de landbouwsector in de gemeente Bergen grondgebonden en maken bedrijven de komende jaren de omslag naar een (meer) natuur-inclusieve landbouw waarbij een gezond verdienmodel randvoorwaarde is. In de binnenduinrand bieden biologische bedrijven mogelijkheden om landbouw als groene buffer te gebruiken. Voor rundveebedrijven bestaan inmiddels goede voorbeelden waarbij ondernemers die boeren volgens natuur-inclusieve landbouwprincipes een economisch robuust bedrijf hebben opgebouwd. Voor de intensieve bollenteelt is het door sterke afhankelijkheid van export en het gebruik van chemische middelen moeilijker om natuur-inclusief te werken, maar ook daar zullen stappen gezet worden. Het GroenLinks-beleid past in de beleidsdoelen van de provincie. We verwachten dan ook gebruik te kunnen maken van nieuwe- en bestaande beleidsgelden. Veel gebeurt er al vanuit de verschillende sectorale invalshoeken (water, natuur, landbouw, recreatie) maar in het buitengebied van onze gemeente komt het samen. Voor het maken van plannen voor de gebiedsaanpak moeten alle belanghebbenden betrokken worden: de landbouwsector, het waterschap, natuurorganisaties en de recreatieve sector.

Actiepunten:

- Geen vermindering van het aantal ondernemers waarbij landbouw een hoofdtak is
- Geen verrommeling buitengebied door landbouw takken die niet passen in het landschap, grote gebouwen vergen of doordat boeren wegtrekken
- Mogelijkheden voor nieuwe biologische initiatieven creëren
- Gebiedsaanpak binnenduinrand opstellen om landschapswaarden te vergroten
- Financiële vergoeding voor het verminderen van stikstofuitstoot door het aanpassen van de bedrijfsvoering
- Subsidie voor natuur-inclusieve maatregelen
- Stimuleringsproject lokale keten
- Historische dijken, droogmakerijen en duinrellen in ere brengen en in ere houden

Onderwijs en ontwikkeling

GroenLinks is van mening dat kennis over het verleden nodig is om de toekomst vorm te geven. We leren voortdurend: bewust of onbewust. Het gaat hierbij niet alleen om het leren uit boeken of op school. Het gaat om een harmonieuze persoonlijke ontwikkeling die nodig is om als samenleving op de nabije- en verre toekomst voorbereid te zijn. Daarvoor moeten we samenwerken. Iedereen is daarbij nodig.

Ontwikkelingsgericht leren om op de toekomst voorbereid te zijn en onze mooie aarde door te kunnen geven aan volgende generaties. Daarom staat Onderwijs en Ontwikkeling als laatste deel in ons verkiezingsprogramma. Echter: je vindt hier geen actiepunten, maar randvoorwaarden die nodig zijn om onze visie te kunnen realiseren. GroenLinks zal zich hardmaken om ervoor te zorgen dat die randvoorwaarden gerealiseerd kunnen worden. Dat kunnen we niet alleen, maar wel samen met anderen.

Randvoorwaarden

- Richt een onderwijs- en ontwikkelingsplatform op met experts (inwoners) uit ontwikkelings- en beleidsgebieden, uit het onderwijs en maatschappelijke organisaties. Dit platform toetst (gemeentelijke) plannen op samenhang met alle beleidsgebieden en ondersteunt bij de ontwikkeling van educatieve/ ontwikkelingsprojecten, thema's en fieldlabs.
- In Egmond Binnen, Egmond aan den Hoef, Egmond aan Zee, Bergen met Bergen aan Zee, Schoorl met Groet en Camperduin moet minimaal één school blijven, net zoals een ontmoetingsplaats waar jong en oud en alles daartussen in elkaar kan ontmoeten en van elkaar kan leren.
- Koester en bescherm historische ontdekkingsplekken zoals musea, collecties en archieven zoals de Wunderkammer Nicolaas Witse en Huys Egmont. Daar wordt nieuwsgierigheid opgewekt, daar worden de vragen gesteld die aanzetten tot een historisch bewustzijn in relatie tot de toekomst. Daar zijn de bronnen voor het onderzoek naar die toekomst.
- Koester en bescherm bijzondere landschappen, zoals bijvoorbeeld het Zeedorpenlandschap en de binnenduinrand met de duinrellen, in de weidegebieden en polders het oude dijkenlandschap en het Ecodorp, de bossen bij Schoorl. Ook dat zijn bronnen voor het onderzoek naar de toekomst.

Hoe gaat GroenLinks dit betalen?

De grootste investeringen die GroenLinks Bergen-nh in dit verkiezingsprogramma noemt, betreffen het klimaat: energietransitie, mobiliteit en natuur. Daarvoor stelt niet alleen de regering elk jaar veel geld beschikbaar, ook zijn er veel subsidiepotjes aan te boren.

Dat betekent wel dat je er echt mee aan de slag moet, en dat middelen beschikbaar zijn om het beleid ook echt goed te maken. GroenLinks Bergen-nh is bereid voor klimaat lokale belastingen te verhogen wanneer dat nodig is. Maar dat doen we in de gemeente Bergen ook al. Zo betalen de echte grootverbruikers van water meer dan gewone huishoudens en zijn we mede- indieners van de motie die vraagt om onderzoek naar het mee laten betalen van grote projectontwikkelaars aan kosten van stedelijk groen. Ook wil GroenLinks dat de leges van het kappen van bomen verhoogd wordt. Nu betaalt men voor elke kapvergunning 27,50 euro. Als het aan GroenLinks ligt betaalt men straks 80 euro per boom. Dat benadert ook de kosten die gemiddeld gemoeid zijn voor een kapvergunning en laat zien dat bomen -ook in particuliere tuinen- waardevol zijn. Wanneer dit meer inkomsten oplevert, wil GroenLinks deze besteden aan de uitvoering van het Groenbeleid. Om het beleid dat we de afgelopen jaren hebben vastgesteld te kunnen betalen, rekenen we voor de lange termijn ook op beloofde financiële middelen vanuit Den Haag. Doordat we onze krachten hebben gebundeld met de overige BUCH gemeenten, kunnen we hier veel doelstellingen behalen. GroenLinks is dan ook een voorstander van deze samenwerking.

GroenLinks is geen tegenstander van het verhogen van de toeristenbelasting en parkeerkosten mits deze verhogingen een doel hebben. Zoals het verbeteren van voorzieningen in onze dorpen bijvoorbeeld. Of de extra opbrengsten van parkeergelden gebruiken voor het aanleggen van een transferium en een goede verbinding maken naar de kernen en het strand met het openbaar vervoer.

Het blijft een uitdaging om te zoeken naar een lastenverhoging voor inwoners die zwaarder drukken op de sterkste schouders en niet ten koste gaan van onze minima. Maar de afgelopen jaren is dat gelukt en daar blijven we ons voor inzetten. Zo zijn mede op initiatief van GroenLinks de inkomsten van OZB de afgelopen jaren wel verhoogd, maar de rioolkosten verlaagd. Dat betekent dat voor woningeigenaren van grote woningen de lasten zijn verhoogd, voor gemiddelde woningwaarden de lasten gelijk gebleven en voor iedereen – dus ook de minima- de rioolkosten lager zijn geworden/gelijk zijn gebleven.

Op het gebied van energietransitie maken we ons grote zorgen over energie-armoede. De kosten van fossiele brandstoffen stijgen sterk, echter niet iedereen kan de energiebesparende maatregelen betalen. GroenLinks blijft inzetten op een fonds die zorgt dat iedereen de energiebesparende maatregelen kan toepassen en is dan ook erg tevreden met de duurzaamheidslening die is vastgesteld in de gemeenteraad in juni 2020.

Door de stijging van de zorgkosten, en het verlagen van de bijdragen uit het Rijk aan gemeenten zoals Bergen die zelf de mogelijkheden hebben om extra inkomsten– zoals verhogen OZB, toeristenbelasting en parkeergelden – te genereren, zal in de komende vier jaar onze gemeente ook moeten bezuinigen. Vaak gaat dit in combinatie met het verhogen van de gemeentelijke lasten. GroenLinks geen tegenstander van het verhogen van gemeentelijke lasten voor inwoners en ondernemers , mits deze extra inkomsten ook gebruikt worden voor investeringen die beide groepen ten goede komen, zoals klimaat-maatregelen die ons allen raken of voorzieningen die noodzakelijk zijn te behouden. Ook over lastenverhogingen en bezuinigen willen we graag met inwoners in gesprek. Want eerlijk, duurzaam en groen, dat is GroenLinks natuurlijk.

Tekst en layout Verkiezingsprogramma: Fractie GroenLinks Bergen-nh; Foto's: Gratis foto's Pixabay, Beeldbank GroenLinks en Mareike Naumann, Foto voorpagina: Gert Altman via Pixabay.